בעזהשי"ת

קוּנְטְרֵס

הַכָּרַת הַטּוֹב

וואוּ עֶס וֶוערְט עֶרְקְלֶערְט אַז מֶען זָאל שְׁטֶענְדִיג מַכִּיר טוֹבָה זַיין פַאר אֵיינֶעם וָואס הָאט דִיךְ גֶעטוּהְן גוּטְס, בִּפְרַט פַאר דֶעם צַדִיק וָואס הֶעלְפְט דִיךְ מִיט אַזוֹיפִיל גוּטֶע זַאכְן בְּגַשְׁמִיוּת וּבְרוּחָנִיוּת.

פָארְגֶעלֶערְנְט דוּרְךְ

כְּבוֹד קְדוּשַׁת הָרַב הַצַּדִיק מוֹהֲרָא"ש זי"ע

"מְלַוֶּה מַלְכָּה" וַחֲנוּכַּת בֵּית מִדְרָשֵׁינוּ
"הֵיכַל הַקוֹדֶשׁ בְּרֶסְלֶב" דִיקֶעיטָאר עוו. מָאנְסִי יצ"ו.
מוֹצָאֵי שַׁבָּת קֹדֶשׁ פַּרְשַׁת שְׁמוֹת, תשע"ג.

גֶעבּוֹיעֶט אוֹיף דִי וֶוערְטֶער פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן, אֲדוֹנֵינוּ מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

אוּן אוֹיף דִי וֶוערְטֶער פוּן זַיין תַּלְמִיד, מוֹרֵינוּ הַגָּאוֹן הַקָדוֹשׁ

רַבִּי נָתָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

אוּן עֶס אִיז צוּזַאמְגֶעפְלָאכְטְן מִיט פְּסוּקִים פוּן תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, אוּן מַאֲמָרִים פוּן אוּנְזֶערֶע הֵיילִיגֶע חֲכָמִים פוּן גְמָרָא אוּן מִדְרָשִׁים אוּן הֵיילִיגְן זוֹהַר.

עֶס אִיז גֶעבְּרֶענְגְט גֶעוָוארְן צוּם דְרוּק
דוּרְךְ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב - נוּא יָארְק יצ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש
וויליאמסבורג
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש
בארא פארק
4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש
קרית יואל
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש
קרית יואל
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש
בלומינגראוו
24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש
מאנסי
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש
ירושלים
רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

היכל הקודש
בני ברק
רחוב ירושלים 2
052.760.5715

נדפס ע"י
קרן הדפסה
היכל הקודש
2623 State Route 52
Liberty, NY 12754
718.387.2691
www.BreslevCenter.com

צו הערן די
הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב
212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב
212.444.9169

הַכָּרַת הַטּוֹב

א.

דִי מִדָה פוּן ׳הַכָּרַת הַטּוֹב׳, אַז אַ מֶענְטְש זָאל אַנֶערְקֶענְן אוּן גֶעדֶענְקֶן דָאס גוּטְס וָואס מֶען הָאט גֶעטוּהְן מִיט אִים, אִיז דִי שֶׁענְסְטֶע מִדָה, פַארְקֶערְט ׳כְּפוּי טוֹבָה׳ אִיז דִי עֶרְגְסְטֶע מִדָה. אוּן דָאס גֶעפוּנֶען מִיר דִי וָואךְ אִין פָּסוּק (שְׁמוֹת א, ח): **וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרָיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף** – עֶס אִיז אוֹיפְגֶעשְׁטַאנֶען אַ נַייעֶר קֶענִיג אוֹיף מִצְרַיִם, וָואס עֶר הָאט נִישְׁט גֶעקֶענְט יוֹסֵף. זָאגְט אוֹיף דֶעם דֶער מִדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה פַּרְשָׁה א, אוֹת ח): וָואס הֵייסְט עֶר הָאט

נִישְׁט גֶעקֶענְט יוֹסֵף? יוֹסֵף הָאט דָאךְ גֶערַאטֶעוֶועט דִי גַאנְצֶע לַאנְד מִצְרַיִם, און אוֹיךְ דֶער גַאנְצֶע וֶועלְט פוּנֶעם הוּנְגֶער?! נָאר דָאס אִיז אַ מָשָׁל צוּ אֵיינֶער וָואס הָאט פַארְשְׁטֵיינֶערְט דֶעם גוּטְן פְרַיינְד פוּנֶעם קֶענִיג, הָאט דֶער קֶענִיג גֶעזָאגְט: הַאקְסְט אִים אָפּ זַיין קָאפּ! וַוייל מָארְגְן וֶועט עֶר דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ טוּהְן פַאר מִיר אוֹיךְ. אַזוֹי אוֹיךְ בַּיי פַּרְעֹה זָאגְט דֶער פָּסוּק: 'אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף'. הַיינְט זָאגְטוּ: אַז דוּ קֶענְסְט נִישְׁט יוֹסֵף, און דוּ וֵוייסְט נִישְׁט וֶוער עֶר אִיז, וֶועסְטוּ שְׁפֶּעטֶער זָאגְן: אִיךְ וֵוייס נִישְׁט וֶוער דֶער 'בַּאשֶׁעפֶער' אִיז, און אִיךְ קֶען אִים נִישְׁט. אַזוֹי וִוי דֶער פָּסוּק זָאגְט טַאקֶע (שְׁמוֹת ה, ב): וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה מִי ה' אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקֹלוֹ וְכוּ', 'לֹא יָדַעְתִּי אֶת הֲוָיָ"ה'. פַּרְעֹה הָאט שׁוֹין גֶעזָאגְט: אִיךְ וֵוייס נִישְׁט וֶוער דֶער בַּאשֶׁעפֶער אִיז.

זֶעהְט מֶען פוּן דָא צְוֵויי זַאכְן. דִי עֶרְשְׁטֶע זַאךְ: אוֹיב אֵיינֶער אִיז אַ 'כָּפוּי טוֹבָה' פַאר אַ מֶענְטְשׁ וָואס הָאט אִים גֶעטוּהְן אַ טוֹבָה, וֶועט עֶר נָאכְדֶעם לֵייקֶענֶען אִין בַּאשֶׁעפֶער אוֹיךְ; און עֶס אִיז נִישְׁט דָא נָאךְ אַזַא שְׁלֶעכְטֶע און מִיאוּסֶ'ע מִדָּה וִוי 'כָּפוּי טוֹבָה' אָפְּגֶעהִיטְן זָאל מֶען

ווערן. דער סטייפּלער גאון זכר צדיק וקדוש לברכה שרייבט (בּרכּת פּרץ פּרשת בּשׁלח, ועיין עוד קריינא דאגרתא, מכתּב תשט): דער וואס איז אַ 'כּפוי טובה', איז דער געמיינסטער מענטש וואס קען נאר זיין.

די זעלבע זאך פאַרקערט, עס איז נישט דאָ קיין שענערע מדה ווי 'הַכָּרַת הַטּוֹב', און דאָס איז די גרעסטע חשיבות פון אַ איד. וועגן דעם די ערשטע זאַך ווען אַ איד שטייט אויף אינדערפרי, זאָגט ער: מודה אני לפניך וכו', און ער דאַנקט דעם באַשעפער אַז ער האָט אים צוריקגעגעבן די נשמה, נאָכדעם וואָס בּיינאַכט האָט ער איבערגעגעבן זיין נשמה פאַרן באַשעפער אויף אַ פּקדון. ווייל 'הַכָּרַת הַטּוֹב' איז די וויכטיגסטע זאַך אין לעבן, דערפאַר גלייך ווען מען שטייט אויף, די ערשטע זאַך אין טאָג, פאַנגט מען אָן מיט די טייערע מדה פון 'הַכָּרַת הַטּוֹב', אָבער אויב חלילה וחס איינער זאָגט נישט 'מודה אני' - איך דאַנק דיר הייליגער באַשעפער, איז ער שוין אַ 'כּפוי טובה', און נאָכדעם וועט ער לייקענען אין באַשעפער רחמנא לצלן.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (סֵפֶר הַמִדוֹת אוֹת דַעַת, סִימָן לג): אַ מֶענְטְשׁ וָואס מֶען בַּאצָאלְט אִים צוּרִיק שְׁלֶעכְטְס פַאר דִי טוֹבוֹת וָואס עֶר הָאט גֶעטוּהְן, זָאל עֶר נִישְׁט זַיין צוּבְּרָאכְן, וַוייל דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער וֶועט אִים גֶעבְּן אַ מוֹרָא׳דִיגְן גְרוֹיסְן שֵׂכֶל אִין עֲבוֹדַת הַשֵׁם.

ב.

דִי צְוֵוייטֶע זַאךְ זֶעהְן מִיר דָא: דִי גְרוֹיסְקֵייט פוּן ׳אֶמוּנַת חֲכָמִים׳. וָואס דָאס אִיז דִי יְסוֹד פוּן דִי גַאנְצֶע תּוֹרָה, אַ מֶענְטְשׁ זָאל אַנֶערְקֶענֶען אוּן וִויסְן: ״עֶס אִיז דָא אֵיינֶער וָואס אִיז גְרֶעסֶער פוּן מִיר״. וַוייל דִי מִינוּט וָואס אַ מֶענְטְשׁ מֵיינְט: אִיךְ - אוּן נָאר אִיךְ - קֶען אַלֶעס, אוּן אִיךְ פַארְשְׁטֵיי אַלֶעס, אִיז זֵייעֶר בִּיטֶער, אוּן עֶר וֶועט נָאכְדֶעם לֵייקֶענֶען אִין בַּאשֶׁעפֶער, אַזוֹי וִוי מֶען זֶעהְט דָא בַּיי פַּרְעֹה אַז עֶר הָאט זִיךְ גֶעמַאכְט פַאר אַן אָפְּגָאט אוּן בַּיים סוֹף הָאט עֶר גֶעלֵייקֶענְט אִינְגַאנְצְן אִין בַּאשֶׁעפֶער. אָבֶער אַז מֶען וֵוייסְט אַז עֶס אִיז דָא אֵיינֶער וָואס אִיז מֶער פוּן מִיר, דָאס אִיז ׳אֶמוּנַת חֲכָמִים׳.

אוֹיפְן פָּסוּק (שְׁמוֹת יד, לא): **וַיַּאֲמִינוּ בַּהֲוָיָה וּבְמשֶׁה עַבְדּוֹ** - דִי אִידְן הָאבְּן גֶעגְלֵייבְּט אִינֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אוֹיךְ אִין משֶׁה זַיין קְנֶעכְט. פְּרֶעגְן חֲזַ"ל (מְכִילְתָּא בְּשַׁלַּח ו): אוֹיבּ הָאבְּן זֵיי גֶעגְלֵייבְּט אִין משֶׁה רַבֵּינוּ אִיז דָאךְ אַוַדַאי אַז זֵיי הָאבְּן גֶעגְלֵייבְּט אִין בַּאשֶׁעפֶער?! "נָאר מֶען קֶען נִישְׁט קוּמֶען צוּ אֱמוּנָה אִינֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן נָאר דוּרְךְ דִי חֲכָמִים"; וַוייל זֵיי לֶערְנֶען אוּנְז אוֹיס וָואס דֶער בַּאשֶׁעפֶער ווִיל, אוּן וָואס עֶס שְׁטֵייט אִין 'תּוֹרָה שֶׁבִּכְתַב', אוּן נָאר דוּרְךְ דִי חֲכָמִים פַארְשְׁטֵייעֶן מִיר דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטֶענְס רָצוֹן, אוּן וִוי אַזוֹי מְקַיֵים צוּ זַיין דִי מִצְווֹת פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן דָאס אִיז 'תּוֹרָה שֶׁבַּעַל פֶּה'. וֶועגְן דֶעם אִיז **אֱמוּנַת חֲכָמִים** - גְלֵייבְּן אִין צַדִיקִים, דֶער ווִיכְטִיגְסְטֶער יְסוֹד אִין אִידִישְׁקֵייט.

ג.

אָבֶּער אַפִילוּ בַּיי 'אֱמוּנַת חֲכָמִים' דַארְף מֶען אוֹיךְ אַסַאךְ בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז מֶען זָאל זִיךְ נִישְׁט לָאזְן נַארְן, וַוייל פוּנְקְט אַזוֹי וִוי בַּיי אֱמוּנָה אִין בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים, אַז אַ מֶענְטְש אִיז זוֹכֶה אוּן עֶר גְלֵייבְּט מִיט אַ

רֵיינֶע קְלָארֶע אֶמוּנָה, "אַז נָאר דֶער בַּאשֶׁעפֶער אִיז דָא, אוּן אוֹיסֶער אִים אִיז גָארְנִישְׁט דָא". קֶען עֶר זִיךְ אַזוֹי טִיף אַרַיינְלֶייגְן אִין דִי אֶמוּנָה, בִּיז פוּן פִיל אֶמוּנָה קֶען עֶר נָאכְדֶעם כַּבְיָכוֹל זוֹכֶה זַיין צוּ זֶעהְן דָאס וָואס עֶר גְלֶייבְּט (עַיֵּין לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א׳ סִימָן סב). אָבֶּער דָאךְ דַארְף מֶען בַּיי דִי אֶמוּנָה אִין בַּאשֶׁעפֶער אוֹיךְ אַכְטוּנְג גֶעבְּן, אַז עֶס זָאל נִישְׁט זַיין פַאלְשֶׁע אֶמוּנוֹת רַחְמָנָא לִצְלָן, וַוייל אַ מֶענְטְשׁ קֶען אַמָאל גְלֶייבְּן אוֹיךְ אִין שְׁטוּתִים, וַוייל לְמַעֲשֶׂה אִיז אַלֶעס 'אֱלֹקוּת', אָבֶּער אוֹיב מַאכְט עֶר אַ מְצִיאוּת אוּן אַ גַאנְצֶע גֶעשֶׁעפְט פוּן עֶפֶּעס אַ זַאךְ אָן דֶעם בַּאשֶׁעפֶער, טֵיילְט עֶר דָאס אָפּ פוּן בַּאשֶׁעפֶער, וָואס פוּן דֶעם קוּמְט דִי 'עֲבוֹדָה זָרָה' וָואס דִי גוֹיִם דִינֶען הָאלְץ אוּן שְׁטֵיין וְכוּ׳ (עַיֵּין לִיקוּטֵי הֲלָכוֹת, עֲבוֹדַת אֱלִילִים הֲלָכָה ב, אוֹת ה).

דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ בַּיי 'אֱמוּנַת חֲכָמִים' דַארְף מֶען אוֹיךְ אַכְטוּנְג גֶעבְּן, נִישְׁט צוּ זַיין קַיין נַאר אוּן גְלֶייבְּן יֶעדֶע זַאךְ. פוּנְדֶעסְטְוֶועגְן הָאט דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי גֶעזָאגְט (שִׂיחוֹת הָרַ"ן סִימָן קג): עֶס אִיז בֶּעסֶער צוּ זַיין אַ נַאר וָואס גְלֶייבְּט אִין יֶעדֶע זַאךְ אַפִילוּ אִין שְׁטוּתִים, וָואס אַזוֹי וֶועט עֶר כָאטְשׁ

גְלֵייבְּן אִין אֱמֶת אוֹיךְ, וִוי אֵיינֶער וָואס גְלֵייבְּט אִין גָארְנִישְׁט, מְמֵילָא גְלֵייבְּט עֶר אִין דֶעם אֱמֶת אוֹיךְ נִישְׁט, אוּן עֶר מַאכְט אַלֶעס אַוֶועק.

דֶערְפַאר אִיז דִי אֵיינְצִיגְסְטֶע עֵצָה נָאר אַסַאךְ צוּ בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, מֶען זָאל נִישְׁט פַארְקְרִיכְן. בִּפְרַט הַיינְט אַז מִיר הָאבְּן שׁוֹין בָּרוּךְ הַשֵּׁם דֶעם 'שֻׁלְחָן עָרוּךְ', וָואס דָאס אִיז אוּנְזֶער 'אוּרִים וְתוּמִים', דַארְף מֶען זֶעהְן נִישְׁט אַוֶועק צוּ גֵיין חַס וְשָׁלוֹם פוּן שֻׁלְחָן עָרוּךְ, אוּן אַז עֶס אִיז שְׁוֶוער דָאס מְקַיֵּים צוּ זַיין, בֶּעט מֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! הֶעלְף מִיר, אִיךְ זָאל קֶענֶען מְקַיֵּים זַיין דִי הַלָכָה. אוּן אַזוֹי קֶען מֶען בֶּעטְן אוֹיף יֶעדֶע זַאךְ אִין הַלָכָה, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! הֶעלְף מִיר, אִיךְ זָאל דַאוֶונֶען מִיט מִנְיָן, הֶעלְף מִיר אִיךְ זָאל עֶנְטְפֶערְן אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּה, אִיךְ זָאל נִישְׁט רֶעדְן אִינְמִיטְן דַאוֶונֶען אָדֶער בַּיים לֵיינֶען חָלִילָה, וָואס דָאס אִיז זֵייעֶר הַארְבּ (עַיֵּין זֹהַר תְּרוּמָה קל"א ע"ב; יְסוֹד וְשׁוֹרֶשׁ הָעֲבוֹדָה, שַׁעַר הַחֲמִישִׁי–הַקָּרְבָּן, פֶּרֶק ח). אוּן אַזוֹי דַארְף מֶען בֶּעטְן אוֹיף יֶעדֶע זַאךְ, אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב' סִימָן כה): מֶען זָאל מַאכְן פוּן

דִי תּוֹרוֹת, תְּפִילוֹת. דָאס הֵייסְט, מֶען זָאל בֶּעטְן דֶעם בַּאשֶׁעפֶער מֶען זָאל זוֹכֶה זַיין מְקַיֵים צוּ זַיין דִי תּוֹרָה וָואס מֶען הָאט גֶעלֶערְנְט.

און וֶוען אַ מֶענְטְשׁ גֶעוואוֹינְט זִיךְ צוּ, צוּ רֶעדְן און בֶּעטְן יֶעדֶע זַאךְ דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, קֶען עֶר שׁוֹין נִישְׁט פַארְקְרִיכְן, וַוייל יֶעדֶע זַאךְ וָואס עֶר וִויל טוּהְן, וֶועט עֶר דָאס אוֹיסְשְׁמוּעֶסְן מִיטְן אֵייבֶּערְשְׁטְן, צוּ עֶר זָאל עֶס טוּהְן, צוּ עֶר מֶעג עֶס טוּהְן לוֹיט דִי הַלָכָה, און בֶּעטְן דֶערוֹיף דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ וֶועט עֶר אוֹיסְשְׁמוּעֶסְן און זִיךְ מִשְׁפָּטְ'ן אוֹיף יֶעדֶע זַאךְ וָואס עֶר הָאט גֶעטוּהְן, צוּ עֶר הָאט גֶעדַארְפְט אַזוֹי טוּהְן וְכוּ' (עַיֵין לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א' סִימָן טו), מְמֵילָא אִיז שׁוֹין נִישְׁט שַׁיָיךְ עֶר זָאל פַארְקְרִיכְן.

דָאס אִיז גֶעוֶוען דֶער גְרֶעסְטֶער יְסוֹד בַּיים הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן, און וֶוען דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי נָתָן הָאט אַמָאל גֶערֶעדְט פוּן דִי תּוֹרָה (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א' סִימָן טו), הָאט עֶר גֶעזָאגְט מִיט דֶעם לָשׁוֹן: וֶוער עֶס וִויל קָאסְטְן דֶעם לֶעכְטִיגְן טַעַם פוּנֶעם 'אוֹר הַגָנוּז', "וָואס דָאס אִיז דֶער

טַעַם פוּנֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּי׳ן״, זָאל עֶר זִיךְ צוּגֶעוואוֹינֶען אַסַאךְ צוּ רֶעדְן צוּם בַּאשֶׁעפֶער.

וָואס דָאס אִיז בֶּאֱמֶת דִי גְרִינְגְסְטֶע זַאךְ, וַוייל מֶען דַארְף נִישְׁט מֶער וִוי עֶפֶענֶען דִי מוֹיל אוּן רֶעדְן צוּם בַּאשֶׁעפֶער, אָבֶער דָאךְ פַאר רוֹב מֶענְטְשְׁן אִיז דָאס דִי שְׁוֶוערְסְטֶע זַאךְ, וַוייל עֶר מֵיינְט אַז מֶען דַארְף צוּ דֶעם הָאבְּן גַאנְצֶערְטֶע הֲכָנוֹת אוּן הַקְדָמוֹת, עֶר דַארְף יֶעצְט גֵיין אִין פֶעלְד, אִין אַ פְּלַאץ וִוי קֵיינֶער אִיז נִישְׁט דָא וְכוּ׳ וְכוּ׳, מְמֵילָא אִיז שׁוֹין דִי הַקְדָּמָה אַזוֹי גְרוֹיס אוּן לַאנְג אַז עֶס לָאזְט זִיךְ אוֹיס בַּיים סוֹף אַז עֶר הָאט גָארְנִישְׁט גֶערֶעדְט צוּם בַּאשֶׁעפֶער.

וֶוען דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט זִיךְ אַריינְגֶעצוֹיגְן אִין שְׁטָאט בְּרֶסְלֶב, וָואס דָאס אִיז גֶעוֶוען פַאר רֹאשׁ הַשָּׁנָה תקס״ג, הָאט עֶר נִישְׁט לַאנְג דֶערוֹיף [נָאךְ סוּכּוֹת] גֶעבֶּעטְן, אַז עֶר וִויל זֶעהְן דִי שְׁטָאט, אִיז גֶעוֶוען אֵיינֶער פוּן אוּנְזֶערֶע לַייט וָואס הָאט אִים גֶעוִויזְן דִי שְׁטָאט, פְרֶעגְט אִים דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי: אִיז דָא פַארְהַאן אַ גוּט פְּלַאץ פַאר הִתְבּוֹדְדוּת? עֶנְטְפֶערְט עֶר: יָא! אִינְדְרוֹיסְן פוּן

שְׁטָאט אִיז דָא אַ בַּארְג, וָואס אִין דִי בַּארְג אִיז דָא אַזוֹי וִוי אַ הֵייל, אוּן דָארְטְן קֶען מֶען זִיךְ גוּט מִתְבּוֹדֵד זַיין. הָאט אִים דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי גֶעבֶּעטְן, עֶר זָאל אִים אֶפְשָׁר וַוייזְן וואוּ דָאס אִיז, זָאגְט עֶר: עֶס אִיז זֵייעֶר וַוייט, מֶען דַארְף גֵיין אַבִּיסְל אוֹיסֶער דִי שְׁטָאט. רוּפְט זִיךְ דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי אָן: וואוּ וַוייט אִיז פוּן מוֹיל בִּיזְן הַארְץ, אוּן פוּן הַארְץ בִּיזְן מוֹיל. מִיט דֶעם הָאט דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי גֶעוָואלְט אִין אִים אַרַיינְבְּרֶענְגֶן, אַז מֶען הֵייבְּט שׁוֹין אָן צוּ רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן וואוּ מֶען אִיז, אוּן אַזוֹי שְׁפַּאצִירְט מֶען בִּיז צוּ דִי פְּלַאץ וואוּ מֶען קֶען זִיךְ בֶּעסֶער מִתְבּוֹדֵד זַיין וְכוּ׳.

אוּן וֶוען אַ אִיד גֶעוואוֹינְט זִיךְ צוּ דֶעם צוּ, אַז מֶען קֶען שְׁטֶענְדִיג רֶעדְן צוּם בַּאשֶׁעפֶער, אִיז שׁוֹין זַיין גַאנְצֶער לֶעבְּן אַן אַנְדֶערֶע סָארְט לֶעבְּן, עֶר לֶעבְּט אַ רוּחָנִיוּת׳דִיגֶער לֶעבְּן, אַ לֶעבְּן מִיטְן בַּאשֶׁעפֶער, עֶר רֶעדְט שְׁטֶענְדִיג פוּן בַּאשֶׁעפֶער אָדֶער צוּם בַּאשֶׁעפֶער, וָואס עֶס אִיז נִישְׁט דָא קַיין בֶּעסֶערֶע הֲנָאָה פוּן דֶעם, אוּן דָאס אִיז דִי שֶׁענְסְטֶע אוּן בֶּעסְטֶע מַתָּנָה וָואס מִיר הָאבְּן בַּאקוּמֶען פוּן הֵיילִיגְן

רֶבִּי׳ן, אָבֶּער דָאךְ אִיז דָאס דִי שְׁוֶוערְסְטֶע זַאךְ מְקַיֵּים צוּ זַיין.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט אַמָאל גֶעזָאגְט: דִי שְׁוֶוערְסְטֶע זַאךְ אִין עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, אִיז נָאךְ אַלְץ גְרִינְגֶער וִוי דִי גְרִינְגְסְטֶע זַאךְ אִין פַּרְנָסָה; וַוייל בַּיי פַּרְנָסָה, אַפִילוּ אַ מֶענְטְשׁ וָואס הָאט שׁוֹין אַ אֵייגֶענֶע בִּיזְנֶעס אוּן עֶר דַארְף נִישְׁט אַרְבֶּעטְן בַּיי יֶענֶעם, שְׁלָאפְט עֶר קוֹדֶם אָפּ רוֹב שַׁבָּת, וַוייל מוֹצָאֵי שַׁבָּת וֶועט עֶר דַארְפְן אָנְלָאדֶענֶען דֶעם וָואגְן מִיט סְחוֹרָה. מוֹצָאֵי שַׁבָּת, אַרְבֶּעט עֶר מִיט דִי וַוייבּ אוּן מִיט דִי קִינְדֶער אַרוֹיס צוּ נֶעמֶען אַלֶע סְחוֹרוֹת פוּן קֶעלֶער אוּן אַרוֹיפְלֵייגְן אוֹיפְן וָואגְן, אוּן עֶר פָּארְט אַרוֹיס מִיט מַזָל, פַארְשְׁטֵייט זִיךְ עֶר בְּרֶעכְט זִיךְ גוּט צַאם דִי בֵּיינֶער, עֶר הָאט נִיטְאַמָאל פְּלַאץ צוּ זִיצְן גֶעהֶערִיג פוּן אַזוֹיפִיל סְחוֹרָה וָואס דֶער גַאנְצֶער וָואגְן אִיז אָנְגֶעפַּאקְט, עֶנְדְלִיךְ נָאךְ אַ פָּאר טֶעג פָּארְן מִיט גְרוֹיסֶע אָפְּמוּטְשֶׁענִישְׁן, קוּמְט עֶר אָן צוּם גְרוֹיסְן מַארְק טָאג, עֶר לֵייגְט אוֹיס דִי סְחוֹרָה בַּיי זַיין מַארְק פְּלַאץ, אוּן יֶעצְט דַארְף עֶר גְרוֹיס רַחְמִים אוּן עֶר וַוארְט אַז עֶס זָאל קוּמֶען קָאסְטוּמֶערְס בַּיי זַיין

טִישְׁל, כְּדֵי עֶר זָאל עֶפֶּעס פַארְדִינֶען. און דָאךְ טוּט עֶר עֶס מִיט פִיל שִׂמְחָה וַוייל אֶפְשָׁר וֶועט עֶר פַארְדִינֶען, אוֹיךְ פְרֵיידְט עֶר זִיךְ אַז עֶר דַארְף בָּרוּךְ הַשֵּׁם נִישְׁט אַרְבֶּעטְן פַאר יֶענֶעם. אָבֶּער דִי שְׁוֶוערְסְטֶע זַאךְ אִין עֲבוֹדַת הַשֵּׁם וָואס דָאס אִיז רֶעדְן צוּם בַּאשֶׁעפֶער, וַוייל דָאס קוּמְט אָן אַזוֹי בִּיטֶער שְׁוֶוער צוּ עֶפֶענֶען דִי מוֹיל און רֶעדְן אַפָּאר וֶוערְטֶער צוּם בַּאשֶׁעפֶער, אָבֶּער אַז אַ מֶענְטְשׁ שְׁטַארְקְט זִיךְ און עֶר עֶפֶענְט זַיין מוֹיל און רֶעדְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן הָאט עֶר אַ זִיכֶערְן און אֵייבִּיגֶען פַארְדִינְסְט, און דָאס אִיז נָאךְ אַלְץ גְרִינְגֶער וִוי דָאס וָואס מֶען פְּלָאגְט זִיךְ צוּ שַׁאפְן אַבִּיסְל פַּרְנָסָה און דִי גֶעבְּרוֹיכְן פוּן דִי וֶועלְט וִוי בַּאקַאנְט (חַיֵי מוֹהֲרַ"ן סִימָן תקנח).

ד.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט אַמָאל פַארְצֵיילְט (שִׂיחוֹת הָרַ"ן סִימָן רלב): עֶס אִיז גֶעוֶוען אַ גִבּוֹר וָואס הָאט בַּאזִיגְט שְׁוֶוערֶע מִלְחָמוֹת בִּיז עֶר אִיז שׁוֹין אָנְגֶעקוּמֶען צוּם שְׁטָאט דָאס אַיינְצוּנֶעמֶען, אָבֶּער דִי שְׁטָאט אִיז גֶעוֶוען אַרוּמְגֶענוּמֶען מִיט אַ מוֹיעֶר, עֶנְדְלִיךְ טְרֶעפְט עֶר דֶעם טִיר,

אָבֶער דֶער טִיר אִיז גֶעוֶוען פוּל מִיט שְׁפִּינֶען וֶועבֶּעכְץ, זָאגְט עֶר: אִיךְ קֶען דָא נִישְׁט אַרַיינְגֵיין. אִיז דֶען דָא אַ גְרֶעסֶערֶע נַארִישְׁקֵייט פוּן דֶעם?! זָאגְט דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ אִיז מִיט תְּפִלָּה, אַ מֶענְטְשׁ וָואס אִיז אִים שׁוֹין אַזוֹיפִיל אִיבֶּער גֶעגַאנְגֶען בִּיז וֶוען עֶר אִיז אָנְגֶעקוּמֶען וואוּ עֶר הַאלְט, אוּן יֶעצְט וֶוען עֶר הַאלְט שׁוֹין בַּיים דוּרְכְבְּרֶעכְן אוּן קֶענֶען אִינְגַאנְצְן אַרַיינְגֵיין אִין דִי קְדוּשָּׁה דוּרְךְ רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, וֶועגְן אַבִּיסְל חֲלִישׁוּת הַדַעַת, אוּן שְׁוַואכְקֵייט אִין זֶעלְבְּסְט זִיכֶערְקֵייט, וֶוערְט עֶר צוּבְּרָאכְן אוּן עֶר קֶען דָאס שׁוֹין נִישְׁט בַּאוַוייזְן, אִיז דָאס אַזוֹי וִוי דִי שְׁפִּינֶען וֶועבֶּעכְץ וָואס הָאבְּן פַּארְשְׁטֶעלְט דֶעם טִיר. זֶעהְט מֶען פוּן דֶעם דִי גְרוֹיסְקֵייט פוּן תְּפִלָּה. דֶערְפַאר דַארְף מֶען זֵייעֶר אַסַאךְ בֶּעטְן דֶעם בַּאשֶׁעפֶער אַז מֶען זָאל זִיךְ נִישְׁט לָאזְן נַארְן.

ה.

אִיךְ וֶועל אַייךְ פַּארְצֵיילְן אַ מַעֲשֶׂה, וָואס מֶען קֶען פוּן דֶעם זִיךְ לֶערְנֶען וִוי וַוייט מֶען דַארְף זִיךְ אַכְטוּנְג גֶעבְּן נִישְׁט צוּ לֶעבְּן אִין קַיין טָעוּת, וָואס דֶער הֵיילִיגֶער בַּעַל

הַתַּנְיָא זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ פְלֶעגְט דָאס פַארְצֵיילְן מִיט גְרוֹיס גֶעוֵויין.

עֶס אִיז אַמָאל גֶעוֶוען אֵיינֶער וָואס הָאט גֶעבֶּעטְן אַז עֶר וויל זוֹכֶה זַיין צוּ אַ מַגִיד פוּן הִימְל, אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער בֵּית יוֹסֵף הָאט זוֹכֶה גֶעוֶוען (עַיֵין בַּסֵפֶר מַגִיד מֵישָׁרִים), [אָבֶּער אוֹיבּ אַ מֶענְטְשׁ דִינְט דֶעם בַּאשֶׁעפֶער כְּדֵי זוֹכֶה צוּ זַיין צוּ מַדְרֵיגוֹת דֶעמָאלְס פַארְקְרִיכְט עֶר רַחְמָנָא לִצְלָן, אוּן דִי שֵׁדִים קוּקֶען שׁוֹין אַרוֹיס אוֹיף דֶעם], עֶנְדְלִיךְ אִיז צוּ אִים אָנְגֶעקוּמֶען אַ מַגִיד אוּן עֶר זָאגְט: אִיךְ בִּין דֶער מַגִיד. דִי עֶרְשְׁטֶע זַאךְ פְרֶעגְט עֶר אִים: וָואס זָאגְט מֶען אוֹיף מִיר אוֹיבְן? זָאגְט עֶר אִים: דִי גַאנְצֶע וֶועלְט שְׁטֵייט אוֹיף דִיר. דֶער אִיד אִיז גֶעוָוארְן מָלֵא שִׂמְחָה.

בֶּעט עֶר דֶעם מַגִיד עֶר זָאל אִים הֶעלְפְן צוּ הָאבְן פַּרְנָסָה, זָאגְט עֶר אִים: אַזוֹי וִוי דֶער וֶועלְט אִיז דָאךְ דַיינְס, קֶענְסְטוּ אַרַיינְגֵיין אִין אַ סְטָאר אוּן אַרוֹיסְנֶעמֶען דִי גֶעלְט וָואס לִיגְט דָארְט, אוּן עֶר וַוייזְט אִים וִוי אַזוֹי צוּ גֵיין וֶוען קֵיינֶער זֶעהְט נִישְׁט, [אַ שֵׁד וֵוייסְט דָאךְ יָא וִוי אַרַיין צוּ גֵיין וְכוּ'], צוּפְרִי וֶוען דֶער בַּעַל-הַבַּיִת הָאט אוֹיפְגֶעמַאכְט

דֶעם סְטָאר הָאט עֶר גֶעזֶעהְן אַז עֶס פֶּעלְט אִים גֶעלְט, בְּקִיצוּר עֶר אִיז גֶעוָוארְן אַ פָּשׁוּטֶ׳ער גַנָב.

נָאכְדֶעם הָאט עֶר גֶעדַארְפְט הָאבְּן מֶער גֶעלְט, הָאט עֶר אִים צוּ גֶעוִויזְן גְרֶעסֶערֶע פְּלֶעצֶער פוּן וואוּ צוּ גַנְבֶ׳נֶען, בִּיז אֵיינְמָאל הָאט עֶר אִים גֶעזָאגְט: יֶעצְט וֶועל אִיךְ דִיר גֶעבְּן אַ רִיזִיגֶע פַארְמֶעגְן, אַז דוּ וֶועסְט שׁוֹין הָאבְּן אַ מוֹרָא׳דִיגֶע עֲשִׁירוּת, אוּן עֶר טְרָאגְט אִים אַרַיין אִין אַ קְלוֹיסְטֶער רַחְמָנָא לִצְלָן אוּן עֶר וַוייזְט אִים דָאס עֲשִׁירוּת וָואס עֶס אִיז דָארְט דָא, אוּן עֶר זָאגְט אִים: נֶעם דָאס צַאם, אוּן לֵייג עֶס אַרַיין אִין אַ זֶעקְל. אוּן דֶער מַגִיד אִיז אַוֶועקְגֶעגַאנְגְן אוּן אִים דָארְט אִיבֶּערְגֶעלָאזְט, אוּן אִים גֶעגֶעבְּן סִימָנִים וִוי אַזוֹי צוּ בֶּעטְן כְּדֵי עֶר זָאל צוּ אִים קוּמֶען. גַאנְץ אִינְדֶערְפְרִי קוּמְט אָן דֶער גַלַח מִיט דִי מְשָׁרְתִים, אוּן זֵיי טְרֶעפְן דָארְט דֶעם אִיד מִיטְן זֶעקְל אוּן אַלֶע דִימַאנְטְן דֶערִין, הָאבְּן זֵיי גְלַייךְ גֶערוּפְן פָּאלִיצֵיי, אוּן מֶען הָאט בַּאשְׁלָאסְן אִים צוּ הַרְגֶ׳עֶנען, הֵייבְּט עֶר אָן שְׁרֵייעֶן צוּם מַגִיד: גֶעוַואלְד! וָואס טוּה אִיךְ יֶעצְט?! קוּמְט דֶער מַגִיד, אוּן זָאגְט אִים: עֶס אִיז נִישְׁט דָא קַיין

אַנְדֶערֶע עֵצָה נָאר זִיךְ צוּ שְׁמַדְ׳ן. אוּן עֶר הֵייבְּט אִים אָן אוֹיפְצוּקְלֶערְן: עֶס אִיז דָא זֵייעֶר אַסַאךְ מְשׁוּמָדִים וָואס זֶענֶען גֶעבֶּעךְ אַוֶועק גֶעפַאלְן, אוּן אַז דוּ וֶועסְט זִיךְ שְׁמַדְ׳ן וֶועסְטוּ זֵיי אַלֶע אוֹיפְהֵייבְּן אוּן צוּרִיק בְּרֶענְגֶען. אוּן אַזוֹי הָאט עֶר אִים אִיבֶּערְגֶערֶעדְט בִּיז עֶר הָאט זִיךְ גֶע׳שְׁמַדְ׳ט רַחְמָנָא לִצְלָן, אוּן אַוַדַאי הָאט מֶען אִים מוֹחֵל גֶעוֶועזְן אוֹיף דִי גְנֵיבָה, אוּן מֶען הָאט אִים אָנְגֶעגָאסְן מִיט זֵייעֶרֶע שְׁמוּצִיגֶע וַואסֶער [אַזוֹי וִוי עֶס אִיז דִי סֵדֶר בַּיי זֵיי].

יֶעצְט אַז עֶר הָאט זִיךְ שׁוֹין גֶע׳שְׁמַדְ׳ט, זֶעהְט עֶר דֶעם ׳שָׂטָן׳ וִוי עֶר גֵייט מִיט צוּרִיסֶענֶע שִׁיךְ, פְּרֶעגְט עֶר אִים: פַארְוָואס הָאסְטוּ צוּרִיסֶענֶע שִׁיךְ? זָאגְט עֶר אִים: אִיךְ הָאבּ גֶעדַארְפְט זֵייעֶר אַסַאךְ גֵיין אַז דִי שִׁיךְ אִיז מִיר שׁוֹין צוּרִיסְן גֶעוָוארְן, בִּיז אִיךְ הָאבּ דִיר עֶנְדְלִיךְ אַרַיינְגֶעכַאפְּט אִין מַיין נֶעץ. אוּן יֶעצְט אַז אִיךְ הָאבּ דִיר שׁוֹין אִין מַיין נֶעץ וֶועט מֶען דִיךְ פִּירְן צוּ הֶענְגֶען. אוּן מֶען הָאט אִים גֶעהָאנְגֶען.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט אוּנְז זֵייעֶר אָנְגֶעוָוארְנְט אוּן גֶעבֶּעטְן (שִׂיחוֹת הָרַ״ן סִימָן נא), מִיר זָאלְן זִיךְ נִישְׁט לָאזְן

נַארְן, וַוייל די וֶועלְט נַארְט זֵייעֶר, און מֶען דַארְף זיך שְׁטֶענְדִיג נָאכְזוּכְן צוּ מֶען נַארְט זיך נִישְׁט.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי רֶבִּי אֶלִימֶלֶךְ זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ שְׁרַייבְּט (נוֹעַם אֱלִימֶלֶךְ בְּחֻקֹּתַי, דִבּוּר הַמַתְחִיל אוֹ יֹאמַר): וָואס מֶער אַ מֶענְטְשׁ קוּמְט נֶענְטֶער צוּם בַּאשֶׁעפֶער, שְׁפִּירְט עֶר אַז עֶר אִיז וַוייטֶער פוּן בַּאשֶׁעפֶער; וַוייל וֶוען מֶען קוּמְט נֶענְטֶער צוּם בַּאשֶׁעפֶער, וֶוערְט מֶען גֶעוָואר וואו וַוייט מֶען אִיז און אַז מֶען הָאט נָאךְ אַסַאךְ צוּ גֵיין.

עֶס אִיז בַּאוואוּסְט אַז דֶער הֵיילִיגֶער 'מְגַלֶה עֲמוּקוֹת' הָאט אוֹיךְ אִין אָנְפַאנְג גֶעהַאט אַ מַגִיד [פוּן די סִטְרָא אַחְרָא], עֶר הָאט זיך אָבֶער גְלַייךְ גֶעכַאפְּט אַז עֶר וִויל אִים פַארְפִירְן, וַוייל זַיין טַאטֶע אִיז גֶעקוּמֶען פוּן יֶענֶע וֶועלְט אִים דָאס אוֹיסְזָאגְן, כָאטְשִׁיג מֶען הָאט דָארְט בַּאשְׁוואוֹירְן אַז קֵיינֶער זָאל אִים נִישְׁט אוֹיסְזָאגְן אַז דָאס אִיז פוּן די סִטְרָא אַחְרָא, דָאךְ הָאט זַיין טַאטֶע גֶעזָאגְט: עֶס אִינְטֶערְסִירְט מִיךְ נִישְׁט, אִיךְ וֶועל טַאקֶע כַאפְּן פֶּעטְשׁ פַאר דֶעם, אָבֶער מַיין זוּהְן וֶועט מֶען נִישְׁט אוּמְגְלִיקְלִיךְ מַאכְן! און עֶר הָאט אִים גֶעגֶעבְּן די סִימָנִים, און אִים

גֶעהֵייסְן, עֶר זָאל אִים פַארְטְרַייבְּן, אוּן זָאגְן: צֵא טָמֵא! צֵא טָמֵא! אַזוֹי הָאט עֶר טַאקֶע זִיךְ אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ הִיטְן פוּנֶעם מַגִיד, בִּיז עֶר הָאט אִים פַארְטְרִיבְּן.

דֶעמָאלְטְס הָאט עֶר אַרַיינְגֶעכַאפְּט דֶעם שַ״ץ יִמַח שְׁמוֹ, אוֹיךְ אוֹיף אַזַא אוֹפָן. אִיךְ הָאבּ אַמָאל גֶעהֶערְט פוּנֶעם הֵיילִיגְן סַאטְמַארֶער רֶבִּי, בַּעַל דִבְרֵי יוֹאֵל זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, [בַּיי אַ שְׁמוּעֶס צְוִוישְׁן מִנְחָה מַעֲרִיב אִין דִי עֶרְשְׁטֶערֶע יָארְן דָאהִי, וֶוען עֶר הָאט גֶעפֶּערְלִיךְ גֶעקָאכְט אִיבֶּער דִי טָמֵא׳נֶע קְלִיפָּה פוּן צִיוֹנִיזְם], הָאט עֶר דֶעמָאלְס גֶערֶעדְט וֶועגְן שַ״ץ, אוּן גֶעזָאגְט מִיט דֶעם לָשׁוֹן: אִיר מֵיינְט עֶר אִיז גֶעוֶוען סְתַּם אַ מֶענְטְשׁ?! בַּיי דִי זֶעכְצְן יָאר הָאט עֶר שׁוֹין גֶעקֶענְט גַאנְץ שַ״ס, מִיט כִּתְבֵי הָאֲרִ״י; וַוייל דֶער סַמֶ״ךְ מֶ״ם פְּרוּבִּירְט אַרַיינְצוּכַאפְּן דַוְקָא אַזַאלֶעכֶע גְרוֹיסֶע מֶענְטְשְׁן רַחְמָנָא לִצְלָן.

ו.

אִין דֶעם סֵפֶר שֻׁלְחָן עָרוּךְ הָרַב וָואס דֶער הֵיילִיגֶער בַּעַל הַתַּנְיָא זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הָאט מְחַבֵּר גֶעוֶוען זֶעהְט מֶען

אַן אִינְטֶערְסַאנְטֶע זַאךְ, אַז דִי עֶרְשְׁטֶע פִּיר סִימָנִים אִיז צְוֵויי מָאל גֶעדְרוּקְט, [מַהֲדוּרָא רִאשׁוֹן, אוּן מַהֲדוּרָא בַּתְרָא], אִיז בַּאקַאנְט בַּיי דִי גָאר אַלְטֶע לְיוּבַּאוִויטְשֶׁער חֲסִידִים דִי טַעַם דֶערְפוּן, אַז דֶער גְרוֹיסֶער מַגִיד פוּן מֶעזְרִיטְשׁ זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הָאט אֵיינְמָאל גֶעזָאגְט פַאר׳ן בַּעַל הַתַּנְיָא: זַלְמֶנְ׳יוּ! אִיךְ הָאבּ גֶעוָואלְט זָאלְסְט מַאכְן אַ שֻׁלְחָן עָרוּךְ וָואס זָאל אַרוֹיס בְּרֶענְגֶען גְלַייךְ דִי תַּמְצִית פוּן דִי הַלָכָה. [וִוי בַּאקַאנְט הָאט אִים דֶער מַגִיד זֵייעֶר מַפְלִיא גֶעוֶועזְן].

הָאט עֶר אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ שְׁרַייבְּן דִי עֶרְשְׁטֶע פִּיר סִימָנִים, אוּן עֶס גֶעבְּרֶענְגְט פַארְן רֶבִּי׳ן אוּן אַרָאפְּגֶעלֵייגְט אוֹיפְן טִישׁ, דִי רֶבִּי זָאל עֶס אִיבֶּער קוּקְן אוֹיבּ עֶר הָאט טַאקֶע דָאס גֶעמֵיינְט, אַזוֹי וֶועט עֶר קֶענֶען שְׁרַייבְּן וַוייטֶער. אוּן דֶער הֵיילִיגֶער מַגִיד הָאט אִין דֶעם אַרַיינְגֶעקוּקְט, פְּרֶעגְט עֶר אִים: זַלְמֶנְ׳יוּ! וֶוער הָאט דָאס גֶעשְׁרִיבְּן? זָאגְט עֶר: אִיךְ! הָאט עֶר דָאס גְלַייךְ אַ וַוארְף גֶעגֶעבְּן, אוּן עֶר הָאט נִישְׁט גֶעוָואלְט מֶער רֶעדְן מִיט אִים אוּן אוֹיךְ נִישְׁט זִיךְ

גֶעזֶעגֶענֶען פוּן אִים. דֶער בַּעַל הַתַּנְיָא הָאט גֶעהַאט חֲלִישׁוּת הַדַעַת, אוּן עֶר אִיז אַזוֹי אַוֶועק גֶעפָארְן.

פַארְצַייטֶענְס הָאט מֶען זִיךְ גֶעמוּזְט כְּסֵדֶר אָפְּשְׁטֶעלְן אוֹיפְן וֶועג צוּלִיבּ דִי פֶערְד וְכוּ׳, בִּפְרַט בַּיינַאכְט הָאבְּן דִי פֶערְד נִישְׁט גֶעקֶענְט גֵיין, אִיז גֶעוֶוען קְרֶעטְשְׁמֶעס [אַזוֹי וִוי הַיינְט אַ הָאטֶעל], וואוּ מֶען הָאט גֶענֶעכְטִיגְט דָארְטְן, דֶער הֵיילִיגֶער בַּעַל הַתַּנְיָא זֶעצְט זִיךְ אַרַיין אִין זַיין צִימֶער אוּן עֶר לֶערְנְט.

דֶערְוַוייל אִינְמִיטְן נַאכְט הָאט פַּאסִירְט אַז אֵיינֶער פוּן דִי גֶעסְט אִין דֶעם קְרֶעטְשְׁמֶע הָאט פְּרוּבִּירְט צוּ טְשֶׁעפֶּענֶען דִי פְּרוֹי פוּנֶעם בַּעַל־הַבַּיִת, אוּן זִי הָאט גֶעמַאכְט אַ גֶעוַואלְד! הָאט דֶער בַּעַל־הַבַּיִת גֶענוּמֶען לוֹיפְן אוּן זוּכְן וֶוער דָאס אִיז גֶעוֶוען?! עֶר הָאט אָבֶער נִישְׁט גֶעטְרָאפְן וֶוער. פְּלוּצְלִינְג הֶערְט עֶר בַּיי אֵיין טִיר עֶפֶּעס אַ קוֹל וִוי אֵיינֶער רֶעדְט, מַאכְט עֶר עֶס גְלַייךְ אוֹיף אוּן עֶר גֵייט אַרַיין, אוּן וִויבַּאלְד עֶס אִיז גֶעוֶוען פִינְסְטֶער הָאט עֶר נִישְׁט גֶעוואוּסְט וֶוער עֶס אִיז, אוּן עֶר הֵייבְּט אִים אָן גוּט אָנְצוּקְלַאפְּן, אוּן שְׁרֵייט אוֹיף אִים: דוּ הָאסְט גֶעוָואלְט

טְשֶׁעפֶּענֶען מַיין וַוייבּ! שְׁרֵייט דֶער בַּעַל הַתַּנְיָא צוּרִיק: נִישְׁט אִיךְ! נִישְׁט אִיךְ! בִּיז דֶער בַּעַל-הַבַּיִת הָאט גֶעבְּרֶענְגְט אַ לִיכְט, הָאט עֶר שׁוֹין גֶעזֶעהְן דֶעם מוֹרָא'דִיגֶע צוּרָה פוּנֶעם בַּעַל הַתַּנְיָא [וִוי בַּאוואוּסְט], הָאט עֶר גְלַייךְ גֶעבֶּעטְן: דֶער רֶבִּי זָאל מִיר מוֹחֵל זַיין.

דֶער הֵיילִיגֶער בַּעַל הַתַּנְיָא הָאט זִיךְ גֶעמַאכְט אַ חֶשְׁבּוֹן, עֶפֶּעס גֵייט דָא פָּאר אַז מֶען זָאל אוֹיף אִים אוֹיסְטְרֶעפְן אַזַא זַאךְ, דֶערְפַאר הָאט עֶר גֶעהֵייסְן דֶעם בַּעַל-עֲגָלָה תֵּיכֶף צוּרִיקְצוּפָארְן צוּם גְרוֹיסְן מַגִיד. וִוי נָאר עֶר קוּמְט צוּרִיק אָן, קוּמְט אִים שׁוֹין דִי מַגִיד אַקֶעגְן, אוּן זָאגְט אִים: אוֹיף דֶעם וָואס דוּ הָאסְט גֶעזָאגְט "אִיךְ", הָאסְטוּ יֶעצְט גֶעמוּזְט שְׁרֵייעֶן זִיבְּן מָאל: "נִישְׁט אִיךְ" "נִישְׁט אִיךְ". דֶערְפַאר זָאלְסְטוּ אַכְטוּנְג גֶעבְּן זַלְמֶנְ'יוּ אַז פוּן הַיינְט אָן זָאלְסְטוּ נִישְׁט שְׁרֵייעֶן 'אִיךְ' 'אִיךְ'.

עֶנְלִיךְ צוּ דֶעם הָאט פַּאסִירְט בַּיי דֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּי שְׁלֹמֹה קַארְלִינֶער זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, עֶר אִיז אַמָאל אָנְגֶעקוּמֶען צוּם הֵיילִיגְן מַגִיד אוּן גֶעקְלַאפְּט אוֹיפְן טִיר, הָאט דֶער מַגִיד גֶעפְרֶעגְט: וֶוער אִיז דָארְט? הָאט עֶר

גֶעזָאגְט: אִיךְ. הָאט דֶער גְרוֹיסֶער מַגִיד נִישְׁט גֶעעֶפֶּענְט דֶעם טִיר, אַזוֹי אִיז גֶעוֶוען עֶטְלִיכֶע מָאל, בִּיז דֶער מַגִיד זָאגְט אִים: עֶס אִיז נִישְׁט דָא אַזַא זַאךְ 'אִיךְ', 'אִיךְ' אִיז נָאר דֶער בַּאשֶׁעפֶער. אַזוֹי הָאט דֶער הֵיילִיגֶער מַגִיד זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ אוֹיסְגֶעלֶערְנְט דִי תַּלְמִידִים אַז עֶס אִיז נִישְׁט דָא אַזַא זַאךְ 'אִיךְ'.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א' סִימָן כב): וואוּ עֶס שְׁטֵייט דִי וָוארְט 'אֲנִי' מֵיינְט עֶס דִי 'שְׁכִינָה', וַוייל בֶּאֱמֶת אִיז יֶעדֶער אִיד אַ חֵלֶק אֱלֹקַי מִמַּעַל - אַ שְׁטִיק גֶעטְלִיכְקֵייט פוּן אוֹיבְן. נָאר מֶען דַארְף זִיךְ צוּבִּיסְלֶעךְ אוֹיסְאַרְבֶּעטְן אַז דֶער פְלֵיישִׁיגֶער גוּף זָאל דָאס אוֹיךְ אָנְפַאנְגְן צוּ שְׁפִּירְן, אוּן זֶעהְן דֶעם בַּאשֶׁעפֶער; דָאס דֶער מֶענְטְשׁ זָאל גֶעוָואר וֶוערְן אַז אַפִילוּ זַיין גַשְׁמִיוּת'דִיגֶער קֶערְפֶּער אִיז אוֹיךְ פוּן בַּאשֶׁעפֶער, וַוייל אַלֶעס אִיז נָאר דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער. אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער קָאמַארְנֶער זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ זָאגְט (נְתִיב מִצְוֹתֶיךָ נְתִיב הָאֱמוּנָה שְׁבִיל ג' וְעוֹד): מֶען דַארְף אִיבֶּערְדְרֵייעֶן אוּן מַאכְן פוּן דִי וָוארְט אֲנִי - אַיִן,

און וויסן אַז איך אַליין בין נישט, נאָר דער באַשעפער איז די זאַך.

און אַז מען לעבט אויף אַזאַ אופן וועט מען קיינמאָל נישט קענען פאַרקריכן, אָבער די מינוט אַז אַ מענטש הייבט אָן צו זיין פאַרנומען מיט זיך, און שטענדיג טראַכט ער: איך! איך! איך! און איך בין גרעסער פון יענעם וכו׳, איז ער שוין פאַרקראָכן, אַזוי ווי חז״ל זאָגן (סוטה ד ע״ב): **הַמִּתְגָּאֶה כְּאִילוּ בָּא עַל אֵשֶׁת אִישׁ.** ווייל פון דעם נעמט זיך די אַלע ניאוף וואָס אַ מענטש טוט רחמנא לצלן.

בכלל דאַרף אַ מענטש אַריין נעמען אין זיך דעם כלל: וואָס האָב איך מיט יענעם?! ווייל סיי ווי קען איך נישט אָנקומען צו יענעם, און יענער קען נישט אָנקומען צו מיר. אַזוי ווי דער הייליגער רבי זאָגט (ליקוטי מוהר״ן חלק א׳ סימן לד): יעדער איד האָט אַ נקודה וואָס דער צווייטער האָט נישט, און קען נישט האָבן. אַזוי ווי די גמרא פאַרציילט (תענית כא ע״ב): עס איז געווען אַ פרומער דאָקטער **אַבָּא אוּמְנָא**, וואָס ער האָט געהערט יעדן טאָג אַ כרוז פון הימל

וִוי מֶען גְרִיסְט אִים: **שָׁלוֹם עָלֶיךָ אַבָּא אוּמְנָא. אַבַּיֵי** הָאט נָאר גֶעהֶערְט 'עֶרֶב שַׁבָּת', אוּן **רָבָא** יֶעדְן 'עֶרֶב יוֹם הַקָדוֹשׁ'. הָאט אַבַּיֵי גֶעהַאט חֲלִישׁוּת הַדַעַת, הָאט מֶען אִים גֶעזָאגְט: **לֹא מָצִית לְמֶעְבַּד כְּעוּבְדָא דְּאַבָּא אוּמְנָא** – דוּ קֶענְסְט נִישְׁט טוּהְן דָאס וָואס 'אַבָּא אוּמְנָא' טוּט. דָאס הֵייסְט כָאטְשִׁיג **אַבַּיֵי** אוּן **רָבָא** זֶענֶען גֶעוֶוען מוֹרָא'דִיג גְרוֹיס, אוּן גַאנְץ שַׁ"ס אִיז פוּל מִיט **אַבַּיֵי וְרָבָא**, הָאבְּן זֵיי נִישְׁט גֶעקֶענְט בַּאוַוייזְן דָאס וָואס אַבָּא אוּמְנָא הָאט בַּאוִויזְן, וַוייל עֶר הָאט גֶעהַאט גְרוֹיסֶע נִסְיוֹנוֹת, אוּן עֶר אִיז דָאס בֵּייגֶעקוּמֶען.

פַארְצַייטֶענְס אִיז גֶעוֶוען הוֹיכֶע דִיקֶע מֶענְטְשְׁן, אִיז גֶעוֶוען דִי רְפוּאָה צוּ נֶעמֶען בְּלוּט [**הַקָזַת דַם**], הָאט עֶר אִין אֵיין צִימֶער זִיךְ גֶעפָּארֶעט מִיט דִי פָּאצִיֶענְטְן אוּן דִי רְפוּאוֹת, אוּן אִין דִי אַנְדֶערֶע צִימֶער הָאט עֶר שׁוֹין גֶעהַאט צוּגֶעגְרֵייט אַ גוּטֶע סְעוּדָה פַאר אוּמְזִיסְט, [אַז מֶען נֶעמְט בְּלוּט מוּז מֶען גְלַייךְ נָאכְדֶעם עֶסְן]. אַזוֹי אוֹיךְ פַאר פְרוֹיעֶן הָאט עֶר גֶעהַאט אַן עֶקְסְטְרֶע סָארְט מַלְבּוּשׁ אַז עֶס זָאל זַיין צְנִיעוּת'דִיג וְכוּ'.

קוּמְט אוֹיס אַז יֶעדֶער אִיד הָאט זִיךְ זַיין נְקוּדָה, אוּן עֶס אִיז נִישְׁט כְּדַאי דָאס נָאכְצוּמַאכְן, אוּן מֶען קֶען דָאס אַפִילוּ נִישְׁט נָאכְמַאכְן! וָואס מֶען דַארְף יָא צוּ זֶעהְן: אַז דִי אֵייגֶענֶע נְקוּדָה זָאל מֶען אוֹיסְאַרְבֶּעטְן, אוּן זִיךְ מְחַיֶה זַיין מִיט אַלֶע גוּטֶע נְקוּדוֹת וָואס מֶען הָאט, מְמֵילָא וֶועט מֶען לֶעבְּן אַ חַיִים טוֹבִים, אוּן מֶען וֶועט שׁוֹין נִישְׁט זַיין צוּבְּרָאכְן אוּן צוּקְלַאפְּט. וַוייל דֶער עִיקָר וָואס וַוארְפְּט אַרָאפּ דֶעם מֶענְטְשׁ אִיז דֶער 'אִיךְ', אַז עֶר טְרַאכְט: "וָואס הֵייסְט אַז אַזַא גֶעלוּנְגֶענֶער מֶענְטְשׁ וִוי אִיךְ, אוּן אַזַא חָכָם וִוי אִיךְ בִּין, זָאל זַיין אַזַא דוּרְכְפַאל אוּן מַאכְן אַזַא טָעוּת". וָואס פוּן דֶעם לַיידְט אַ מֶענְטְשׁ אַלֶע זַיינֶע צָרוֹת. אוּן דָאס הָאט אוּנְז דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי אוֹיסְגֶעלֶערְנְט בַּיי דִי מַעֲשֶׂה פוּנֶעם חָכָם אוּן דֶעם תָּם (סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ט), וִוי אַזוֹי דֶער תָּם וָואס עֶר הָאט גֶעלֶעבְּט בִּתְמִימוּת 'זַיין' לֶעבְּן, אוּן עֶס הָאט אִים קֵיינְמָאל נִישְׁט אִינְטֶערֶעסִירְט אַ צְוֵוייטְן, אִיז עֶר גֶעוֶוען שְׁטֶענְדִיג פְרֵיילִיךְ, אוּן פַארְקֶערְט דֶער 'חָכָם' וָואס הָאט שְׁטֶענְדִיג גֶעקוּקְט אוֹיף אַן אַנְדֶערְן, הָאט זִיךְ שְׁטֶענְדִיג אוֹיפְגֶעגֶעסְן, אוּן עֶר אִיז שְׁטֶענְדִיג גֶעוֶוען פוּל

מִיט יִסוּרִים (קוּק נָאךְ דִי מַעֲשֶׂה אִינְעֶוֵוייניִג וֶועסְטוּ דָאס גוּט פַארְשְׁטֵיין, אוּן דוּ וֶועסְט זִיךְ מְחַיֶה זַיין).

דֶערְפַאר דַארְף אַ אִיד שְׁטֶענְדִיג בֶּעטְן דֶעם בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים, עֶר זָאל נָאר לֶעבְּן מִיטְן בַּאשֶׁעפֶער, אוּן וִויסְן בַּיי יֶעדֶע זַאךְ אַז אַזוֹי הָאט זִיךְ עֶס גֶעפִירְט פוּן הִימְל, וָואס אַזוֹי אַרוּם וֶועט עֶר שְׁטֶענְדִיג דַאנְקֶען אוּן לוֹיבְּן דֶעם בַּאשֶׁעפֶער אוּן זִיךְ מְחַזֵק זַיין, וָואס דָאס אִיז דֶער שְׁלִיסְל אוּן דֶער יְסוֹד פוּן לֶעבְּן, אוּן דָאס הָאט אוּנְז דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי גֶעלֶערְנְט נָאר זִיךְ מְחַזֵק צוּ זַיין, וַוייל אִין לֶעבְּן פוּן אַ מֶענְטְשׁ קוּמְט פָאר אַזַאלְכֶע נִסְיוֹנוֹת וָואס עֶר הָאט זִיךְ גָארְנִישְׁט פָארְגֶעשְׁטֶעלְט, אָבֶּער אַז עֶר דֶערְהַאלְט זִיךְ אוּן עֶר בֶּעט דֶעם בַּאשֶׁעפֶער, קוּמְט עֶר צוּ גְרוֹיסֶע זַאכְן.

ז.

דֶער טַאטֶע פוּן הֵיילִיגְן בְּנֵי יִשָּׂשכָר זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, [רֶבִּי פֶּסַח לַאנְגְזַאם, וָואס עֶר אִיז גֶעוֶוען זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶער מֶענְטְשׁ, אָבֶּער עֶר הָאט זִיךְ גֶעפִירְט זֵייעֶר פָּשׁוּט], הָאט גֶעהַאט אַ פַּארְם אוּן אַ מִיהְל, דֶעמָאלְטְס אִיז אַרוֹיס אַ

גְזֵירָה אַז אֵיין קִינְד מוּז מֶען גֶעבְּן פַאר דִי מִילִיטֶער, הָאט רֶבִּי פֶּסַח זֵיי מַסְבִּיר גֶעוֶועזְן אַז עֶר דַארְף הָאבְּן דִי קִינְדֶער לֶעבְּן זִיךְ, וַוייל אֵיינֶער אִיז מִיט דִי מִיהְל, דֶער אַנְדֶערֶער מִיט דִי קִיעֶן וְכוּ׳, אָבֶּער ווִיבַּאלְד זֵיי הָאבְּן נִישְׁט נָאכְגֶעלָאזְט, הָאט עֶר זֵיי גֶעזָאגְט: אִיךְ הָאבּ אִין בֵּית הַמִדְרָשׁ אַ זוּהְן ׳הֶערְשׁ מֵיילֶעךְ׳, עֶר אִיז אַ בַּאנְק קְוֶועטְשֶׁער, אִים קֶענְט אִיר נֶעמֶען, [עֶר הָאט גוּט גֶעוואוּסְט וֶוער זַיין זוּהְן אִיז אוּן וָואסְפַארַא הוֹיכֶע נְשָׁמָה עֶר אִיז, מְמֵילָא הָאט עֶר פַארְשְׁטַאנֶען אַז עֶר וֶועט זִיךְ שׁוֹין אַ עֵצָה גֶעבְּן], אוּן מֶען הָאט אִים טַאקֶע גֶענוּמֶען צוּ דִי מִילִיטֶער.

דִי סֵדֶר בַּיי זֵיי אִיז גֶעוֶועזְן, אַז מֶען הָאט גֶעדַארְפְט גֵיין פָארְאוֹיס צוּפִיס, אִיז עֶר אַזוֹי גֶעגַאנְגֶען פָארְאוֹיס בִּיז עֶר אִיז אַרִיבֶּער גֶעגַאנְגֶען אַ וַואסֶער, אוּן זֵיי קוּמֶען אִים אַלְץ נָאךְ, וֶוען זֵיי זֶענֶען אָנְגֶעקוּמֶען צוּ דֶעם וַואסֶער הָאט זִיךְ דֶער בְּרִיקְל צוּבְּרָאכְן, [עֶר הָאט מִן הַסְתָּם גֶעבֶּעטְן דֶעם בַּאשֶׁעפֶער: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! אִיךְ בִּין דָא אַרַיינְגֶעפַאלְן מִיט רוֹצְחִים, רַאטֶעוֶוע מִיר פוּן זֵייעֶרֶע הֶענְט],

פַארְשְׁטֵייט זִיךְ זֵיי זֶענֶען אַרַיינְגֶעפַאלְן אִינֶעם וַואסֶער, אוּן זֵיי לִיגְן נָאךְ בִּיז יֶעצְט דָארְט. אוּן דֶער הֵיילִיגֶער בְּנֵי יִשָּׂשֹׂכָר אִיז דֶעמָאלְס אַנְטְלָאפְן אִין אַ אַנְדֶערֶע פְּלַאץ, אוּן זִיךְ גֶעטוֹישְׁט דִי נָאמֶען אוֹיף שַׁפִּירָא.

זֶעהְט מֶען פוּן דֶעם דִי גְרוֹיסְקֵייט פוּן תְּפִילָה, אַז וֶוען אַ אִיד גֶעוואוֹינְט זִיךְ צוּ, צוּ בֶּעטְן דֶעם בַּאשֶׁעפֶער, אִין וָואסְפַארַא צָרָה עֶר זָאל נָאר נִישְׁט זַיין, פַאלְן דוּרְךְ דֶעם אַרָאפּ אַלֶע קְלִיפּוֹת אוּן עֶר זֶעהְט אַ יְשׁוּעָה.

דֶערְפַאר אַז דֶער בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים הָאט אוּנְז גֶעהָאלְפְן בָּרוּךְ הַשֵּׁם, מֶען הָאט גֶעעֶפֶענְט נָאךְ אַ בֵּית הַמִּדְרָשׁ, דַארְף מֶען זֶעהְן זִיךְ נָאר מְחַזֵק צוּ זַיין, אוּן נִישְׁט אַרָאפְּפַאלְן פוּן קַיין שׁוּם זַאךְ, אוּן צוּ דֶעם אִיז מֶען זוֹכֶה וֶוען מֶען גֶעט זִיךְ אִינְגַאנְצְן אִיבֶּער פַארְן בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים, וָואס דֶעמָאלְטְס אִיז דֶער גַאנְצֶער לֶעבְּן אַן אַנְדֶער סָארְט לֶעבְּן.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן מֶען זָאל טַאקֶע זוֹכֶה זַיין בֶּאֱמֶת צוּ דִי טֵייעֶרֶע אוּן גוּטֶע מִדָּה פוּן 'הַכָּרַת הַטוֹב', אוּן זִיךְ צוּגֶעוואוֹינֶען מַכִּיר טוֹבָה צוּ זַיין אוּן אָפְּדַאנְקֶן

פַאר יֶעדְן מֶענְטְש וָואס הָאט דִיר אַמָאל גֶעטוּהְן אַ טוֹבָה אַפִילוּ בְּגַשְׁמִיוּת, בִּפְרַט פַאר אַ רֶבִּי וָואס דוּ הָאסְט בָּרוּךְ הַשֵׁם פוּן אִים נֶהֱנֶה גֶעוֶוען, אוּן עֶר הָאט דִיר אַרוֹיסְגֶעהָאלְפְן אִין דִי שְׁוֶוערְסְטֶע צַייטְן, אוּן דִיךְ דֶערְבְּרֵייטֶערְט דֶעם שֵׂכֶל, אוּן אַ דַאנְק אִים בִּיסְטוּ מַעֲבִיר סִדְרָה יֶעדֶע וָואךְ, מַאכְסְט אוֹיף אַ מִשְׁנַיוֹת אוּן גְמָרָא וְכוּ׳.

אוּן אַז דוּ וֶועסְט הָאבְּן אֱמוּנַת חֲכָמִים אוּן מַכִּיר טוֹב זַיין דִי צַדִיקִים, וֶועסְטוּ נָאכְדֶעם מַכִּיר טוֹבָה זַיין אוֹיךְ דֶעם בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים, אָבֶּער אוֹיבּ חָלִילָה וְחַס מֶען אִיז אַ כְּפוּי טוֹבָה פַאר דִי צַדִיקִים אִיז מֶען נָאכְדֶעם אַ כְּפוּי טוֹבָה פַארְן בַּאשֶׁעפֶער רַחְמָנָא לִצְלָן.

זָאל דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הֶעלְפְן מֶען זָאל זוֹכֶה זַיין דֶער בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים זָאל שׁוֹין שִׁיקְן דֶעם גוֹאֵל צֶדֶק אוּן אוּנְז אוֹיסְלֵייזְן בְּקָרוֹב.

~תַּם וְנִשְׁלַם שֶׁבַח לָאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם~

בס"ד
בשורה טובה
ומשמחת!
שוין יעצט
דא צו באקומען
אפגעשיקט יעדע וואך
צו אייער
טיר
אויף די פאסט
די שטארק אויפגעכאפטע
וועכנטליכע קונטרסים
עצתו
אמונה
הערליכע בריוו, שאלות
ותשובות אין אלע אקטועלע
נושאים אין טאג טעגליכן לעבן,
געשריבן דורכ'ן ראש ישיבה
הרה"ג ר'
יואל רוטה
שליט"א
היכל
הקודש
רופט אדער טעקסט
קרן הדפסה היכל הקודש
718•387•2691
אדער שיקט א אימעיל צו: subscribe@kerenhadfusa.org
חיזוק
אום טיר
goodpointmediainc@gmail.com